

«Punct nulla da la Frantscha»

Incendi en la catedrala da Paris

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **«Frankreichs Nullpunkt»: Uchia ina lingia grossa sin l'emprima pagina da la «Frankfurter Allgemeine» dals 17 d'avrigl. L'autura, Michaela Wiegel, diplomada da «Sciences Po» (Paris) e «chevalière de la Légion d'honneur», enconuscha bain la Frantscha.** Ella ha commentà da maistra l'incendi dals 15 e 16 ch'ha destrui la tetgaglia e la turetta («la flèche») da la catedrala Notre-Dame a Paris (v. La Quotidiana dals 17 d'avrigl, p. 16). Pertge «Nullpunkt»? Wiegel sezza declera: «Davant il dom s'eleva sin la sala-schada ina staila dorada. En virtut d'in decret roial da 1739 mesir'ins tut las distanzas davent da lez 'punct nulla'.» Wiegel punctuescha: «L'incendi ha tutgà l'ensaina d'in pajais stgarpà e sdrappà (...). Per in mument ha il schnuizi davant Notre-Dame en flocas stgaffi quella coesiu che mancava talmain. 114 onns suenter la separaziun sfurzada legalmain tranter baselgia e stadi ha il pajais per gronda part secularisà sa regurdà da sias ragischs cristianas. 'Ave Maria' e 'La Marseillaise' alternavan a moda nunusitada. Già suenter la fasa da terror da 2015 han ins envidà bleras chandails (...). La baselgia catolica era daditg il liom che tegneva ensemen ils Franzos (...). L'encurunaziun da l'imperatur Napoleun a Notre-Dame 1804 han mess fin als excess anticlericals da la revoluziun (...). Perfin suenter las leschas da separaziun da 1905 è Notre-Dame restada in lieu da confièrt e d'engraziament. Tar l'armistizi da november 1918 e la liberaziun d'avust 1944 han ins laschà resunar ditg ils sains. Suenter ils attentats terroristics da Paris il november 2015 èn ils contristads sa rimnads en il dom per urar (...). Ma fin cura dura quella concordia? La Frantscha è per buna part secularisada. La baselgia ha pers bier da sia forza sociala da structuraziun (...). Il politolog Jérôme Fourquet manegia ch'il process da decumposiziun sociala deriva cunzunt da la decadenza dal catolicissem. Ma il schlantsch spontan da l'engaschament per la reconstrucziun mussa che la conscienza naziunala da l'ierta tutgada n'è betg svanida tuttafatg.» Wiegel numna pia pliras datas emblematicas dals davos traitatschient onns dal passà franzos. Ella ometta dentant dus episodis nua ch'il catolicissem dal pajais è clermain sa manifestà cunter la concordia naziunala. L'emprim (1685) ha num «révocation de l'édit da Nantes». Retg Andri IV da Frantscha (1553–1610) aveva stabilì in statut da toleranza per la minorità reformada. Ses biadi Louis XIV (1638–1715) l'ha applitgà a moda adina pli restrictiva ed ha lura persequità sistematicain ils reformads. 1685 era l'persvadi ch'i

La catedrala Notre-Dame de Paris duai puspè vegnir reconstruida e restaurada e puspè resplender en sia traglischur oriunda.

MAD

sajan vegnids quasi tuts catolics; lur ha' simplain abolì lur statut. Ses predicatur Jacques Bénigne Bossuet (1627–1704) ha scrit ovas politologicas per propagar l'absolutissem [da ses retg]. Var 300 000 reformads èn fugids da la Frantscha en Svizra, Olanda, Brandenburg euv.

Da Pétain a de Gaulle

La «lescha costituziunala dals 10 da fanadur 1940» e l'«act costituziunal (...) dals 11 da fanadur 1940» han fundà a Vichy (Allier) l'«Etat français» cun ses schef Philippe Pétain (1856–1951). «L'Etat français» ha mess en dumonda las leschas da separaziun. 1944 ha la Frantscha dentant restaurà la republica grazia a l'impulsiun decisiva da Charles de Gaulle (1890–1970); da lez ha la Frantscha dal reminent prendì cumià cun ina messa a Notre-Dame. 1944 aveva manà ad ina vieuta decisiva tar la posiziun da la baselgia catolica en la Frantscha puspè democratica. I suonda ina survista da quel svilup, grazia cunzunt al document online «Eglise catholique en France pendant la Seconde Guerre mondiale» (www.fracademic.com). Lezza baselgia, sco dal rest il pievel franzos en l'emprima fasa da Vichy (cun l'excepciun da l'anteriura Alsazia-Lorena annectada de facto da la Germania), è s'ex-

primida ils 18 da november 1940 cun ils plets da Pierre card. Gerlier (1880–1965), archuestg da Lyon: «Pétain, c'est la France, et la France, aujourd'hui, c'est Pétain!» Mo insaquants uestgs franzos, t. a. Gerlier, èn s'opponids a moda pli u main activa a la persecuziun uffiziala dals gidieus. Las consequenzas han ins badà ils 25 e 26 d'avust 1944, cur ch'ils «Franzos libers» e lur schef de Gaulle èn entrads en lur chapitala liberada (v. La Quotidiana dals 9 d'avrigl, p. 16). Emmanuel card. Suhard (1874–1949), archuestg da Paris, aveva organisà a Notre-Dame ina messa da bara per in schurnalist franzos da la dretga extrema mazzà ils 28 da zercladur 1944 da la resistenza. Suenter la liberaziun, dus mais pli tard, han las autoritads scumandà a Suhard da far part dal Te Deum dals 26 d'avust en il dom: «Nus na pudain betg garantir vossa segirezza.» Paris ha plinavant giavischà il Vatican da midar ses nunzi apostolic en Frantscha. Pius XII (Eugenio Pacelli, 1876–1958) ha sin quai tramess a Paris in Bergamasc profundamain uman, Angelo Giuseppe Roncalli (1881–1963), il futur Gion XXIII, ussa sontg da la baselgia. Roncalli ha gidà a reconciliar uestgs franzos cun la republica. Ma co statti oz cun quai che Wiegel numna «la conscienza naziunala da l'ierta [religiusa]»?